

Suvestinė redakcija nuo 2017-04-08 iki 2019-01-10

Įsakymas paskelbtas: TAR 2016-09-28, i. k. 2016-24134

**VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ
MINISTERIJOS VIRŠININKAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL IŠMANIOSIOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO INFORMACINĖS SISTEMOS
NAUDOJIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2016 m. rugsėjo 28 d. Nr. VA-119
Vilnius

Vadovaudamasis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 1997 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 110 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 17 punktu ir 18.11 papunkčiu,

t v i r t i n u Išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos naudojimo taisykles (pridedama).

Viršininko pavaduotojas,
atliekantis viršininko funkcijas

Artūras Klerauskas

PATVIRTINTA
Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
viršininko 2016 m. rugšėjo 28 d.
įsakymu Nr. VA-119

IŠMANIOSIOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO INFORMACINĖS SISTEMOS (I.MAS) NAUDOJIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos naudojimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato naudojimosi i.MAS ir jos posistemiais tvarką.

2. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

2.1. **a.VAZ** – važtaraščių atsarginių priemonių sistema, skirta naudoti, kai neveikia i.VAZ ir kitais Taisyklėse apibrėžtais atvejais;

2.2. **elektroninė PVM sąskaita faktūra** – PVM sąskaita faktūra, kurioje nurodomi Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 80 straipsnyje nustatyti PVM sąskaitos faktūros rekvizitai ir kuri yra išrašyta ir gauta elektroniniu formatu, ir kuri gali būti naudojama tik esant išankstiniam pirkėjo sutikimui;

2.3. **elektroninis važtaraštis** – Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekse (toliau – Kelių transporto kodeksas) elektroniniam važtaraščiui nustatytus reikalavimus atitinkantis važtaraštis, kuris išrašytas, perduotas, gautas ir saugomas i.VAZ;

2.4. **i.MAS** – išmanioji mokesčių administravimo informacinė sistema;

2.5. **i.MAS atstovas** – i.MAS naudotojas, atstovaujantis mokesčių mokėtojui;

2.6. **i.SAF** – i.MAS elektroninis sąskaitų faktūrų posistemis, per kurį teikiami registrų duomenys, teikiamos e. paslaugos;

2.7. **i.VAZ** – i.MAS elektroninių važtaraščių posistemis, skirtas važtaraščių duomenims pateikti ir važtaraščių išrašymo, perdavimo, gavimo elektroninėms paslaugoms teikti;

2.8. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme, Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, Kelių transporto kodekse ir kituose susijusiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-30](#), 2017-04-05, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05801

II SKYRIUS REGISTRAVIMOSI IR PRISIJUNGIMO PRIE I.MAS TVARKA

3. Mokesčių mokėtojui arba jo atstovui pirmą kartą jungiantis prie i.MAS, yra pateikiamos šios Taisyklės, su kuriomis jis privalo susipažinti ir i.MAS priemonėmis tai patvirtinti. Patvirtinęs, kad susipažino su šiomis Taisyklėmis, mokesčių mokėtojas arba jo atstovas registruojasi i.MAS naudotoju.

4. Jungiantis prie i.MAS pirmąjį kartą arba praėjus i.MAS numatytam dienų skaičiui nuo paskutinio mokesčių mokėtojo arba jo atstovo elektroninio pašto patvirtinimo, privaloma nurodyti ir (ar) patvirtinti mokesčių mokėtojo elektroninio pašto adresą. Nepatvirtinus aktualaus elektroninio pašto adreso, naudojimasis i.MAS funkcijomis nebus galimas.

5. Prisijungęs prie i.MAS, naudotojas turi galimybę nurodyti kontaktinius duomenis, reikalingus a.VAZ naudoti: elektroninio pašto adresą, mobilaus telefono numerį.

6. Teisės naudotis skirtingais i.MAS funkcionalumais suteikiamos:

6.1. juridinio asmens vadovas ar jam prilygintas įgaliotas asmuo, kuriam suteikta atstovų administravimo teisė, ir sau atstovaujantis fizinis asmuo i.MAS gali naudoti iškart – jiems i.MAS teisės suteikiamos automatiškai;

6.2. sau atstovaujantis fizinis asmuo, juridinio asmens vadovas ar jam prilygintas įgaliotas asmuo, kuriems suteikta atstovų administravimo teisė, gali įgalioti kitą asmenį atstovauti i.MAS, nurodydami jam suteikiamas teises;

6.3. juridinis arba fizinis asmuo savo PVM sąskaitų faktūrų registrui tvarkyti, i.SAF ir i.VAZ duomenims teikti gali įgalioti kitus juridinius asmenis. Tokiu atveju i.MAS teisės automatiškai suteikiamos įgalioto juridinio asmens vadovui, o vėliau įgalioto juridinio asmens vadovas turi galimybę įgalioti savo atsakingus darbuotojus.

7. Važtaraščio duomenis i.VAZ gali teikti bet kuris važtaraščio rengėjas, jei siuntėjas i.MAS nustatymuose nėra apribojęs važtaraščio duomenų teikimo teisės kitiems asmenims. Važtaraščio rengėjui teikiant duomenis i.VAZ ir nurodžius siuntėjo duomenis, siuntėjas į i.MAS informacinių pranešimų dėžutę gauna automatinį pranešimą, kuriame nurodomi pateikusio duomenis važtaraščio rengėjo vardas, pavardė / pavadinimas, pervežimo operacijos dalyvio statusas (siuntėjas / vežėjas / gavėjas). Siuntėjas, norėdamas, kad važtaraščių, kuriuose jis nurodytas kaip siuntėjas, duomenis už jį i.VAZ galėtų teikti ne visi, o tik vienas ar keli konkretūs asmenys, turi tai pažymėti i.MAS nustatymuose ir nurodyti tuos asmenis (įgalioti i.MAS ir suteikti teises), kurie teks važtaraščių duomenis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-30](#), 2017-04-05, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05801

8. Kitos valstybės institucijos, turinčios teisę peržiūrėti ir / arba gauti i.MAS duomenis, savo funkcijoms vykdyti (toliau – Kitos valstybės institucijos) privalo su Valstybine mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) pasirašyti duomenų teikimo sutartį. Sutarčiai įsigaliojus, Kitos valstybės institucijos administratorius gali suteikti teises institucijos valstybės tarnautojams ir / ar darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis ir gaunantiems darbo užmokestį iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto (toliau – darbuotojai), kuriems i.MAS duomenys yra būtini numatytoms darbo funkcijoms atlikti. Kitos valstybės institucijos administratorius privalo panaikinti institucijos darbuotojams suteiktas teises, kai nutraukiami darbo ar valstybės tarnybos santykiai, taip pat kai tokių teisių turėjimas nėra būtinas institucijos darbuotojui numatytoms darbo funkcijoms atlikti, taip pat, jei paaiškėja, jog i.MAS duomenys buvo naudojami, pažeidžiant asmens duomenų apsaugą reglamentuojančius ir / arba kitus teisės aktus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-30](#), 2017-04-05, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05801

9. i.MAS naudotojas autentifikuojamas šiais būdais:

9.1. Valstybinės mokesčių inspekcijos siūlomomis autentifikavimo priemonėmis (prisijungimo vardu ir slaptažodžiu), kurios suteikiamos Dokumentų teikimo elektroniniu būdu taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2010 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. VA-83 „Dėl Dokumentų teikimo elektroniniu būdu taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka;

9.2. per autentifikavimo paslaugų teikėjus, skelbiamus i.MAS tinklalapyje.

10. Kartą autentifikavusis i.MAS, VMI portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų srityje Mano VMI arba Valstybinės mokesčių inspekcijos elektroninio deklaratavimo informacinėje sistemoje, nauja autentifikacija, norint patekti į bet kurią iš šių sistemų, tos pačios prisijungimo sesijos metu nėra būtina.

11. a.VAZ paslauga naudotojams užsakoma automatiškai, naudotojo paskyroje nurodžius elektroninio pašto adresą ir mobiliojo ryšio telefono numerį. a.VAZ paslaugą užsisakiusiems i.VAZ naudotojams autentifikuoti naudojamas specialus prisijungimo kodas, kuris generuojamas i.VAZ naudotojui. Jeigu i.VAZ naudotojas turi atstovavimo kitam mokesčių mokėtojui teisę, jam generuojamas atskiras kodas kiekvienam jo atstovaujamam mokesčių mokėtojui. Naudotojas, kuris

teikia važtaraščių duomenis naudodamasis a.VAZ paslaugomis, autentifikuotis turi naudoti tą kodą, kuris sugeneruotas jam kaip naudotojui, kuris atstovauja konkrečiam mokesčių mokėtojui. a.VAZ paslauga prieinama tik i.VAZ naudotojams, atstovaujantiems sau arba i.VAZ naudotojams, turintiems atstovavimo kitam mokesčių mokėtojui teisę. Atsižvelgiant į pasirinktą būdą, naudotojai autentifikuojami pagal:

11.1. telefono numerį ir prisijungimo kodą (jei autentifikuojamasi SMS žinute);

11.2. elektroninio pašto adresą ir prisijungimo kodą (jei autentifikuojamasi internetu).

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-30](#), 2017-04-05, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05801

12. Juridiniam asmeniui i.MAS ir a.VAZ atstovaujančių naudotojų teisės nutraukiamos šiais atvejais:

12.1. pasikeitus juridinio asmens ir jo vadovo ar atstovų darbo santykiams;

12.2. juridinio asmens vadovui atstovaujančių naudotojų teises pakoregavus rankiniu būdu;

12.3. juridinio asmens atstovams patiems atsisakius naudotojų teisių.

III SKYRIUS

NAUDOJIMASIS I.MAS ELEKTRONINĖMIS PASLAUGOMIS

13. Prisijungęs prie i.MAS, naudotojas pasirenka atstovaujamą mokesčių mokėtoją:

13.1. save;

13.2. įmonę, kuriai vadovauja naudotojas;

13.3. kitą mokesčių mokėtoją, kuris suteikė atstovavimo teisę.

14. Prisijungus prie i.MAS sistemos bei norint užsisakyti ir / ar gauti atitinkamą elektroninę paslaugą, ji pasirenkama iš posistemiuose pateikto elektroninių paslaugų sąrašo.

15. Elektroninės paslaugos gavėjui informacija apie elektroninės paslaugos vykdymą teikiama per i.MAS – naudotojo paskyroje rodomos duomenų pateikimo ir elektroninių paslaugų užsakymo būsenos / statusai, kurie keičiasi atsižvelgiant į įkeltus duomenis ir naudotojo veiksmus.

16. Visi pranešimai automatiškai patenka į i.MAS pašto dėžutę, kurioje jie yra atskiriami atsižvelgiant į posistemį, su kuriuo susijęs pranešimas. Atėjus pranešimui, i.MAS naudotojas apie patį jo gavimo faktą informuojamas nurodytu elektroniniu paštu, tačiau žinutės turinys elektroniniu paštu nepateikiamas.

17. i.SAF numatytos šios paslaugos:

17.1. pateikti PVM sąskaitų faktūrų duomenis VMI;

17.2. išrašyti elektronines PVM sąskaitas faktūras ir jas gauti;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [VA-30](#), 2017-04-05, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05801

17.3. užsakyti preliminaras PVM deklaracijas;

17.4. i.MAS e. paslaugų portale peržiūrėti i.SAF saugomus duomenis. Duomenų peržiūrai galima pasitelkti paieškos, grupavimo, filtravimo ir kitus funkcionalumus;

17.5. užsakyti kryžminio tikrinimo su kitų mokesčių mokėtojų pateiktais duomenimis paslaugą;

17.6. naudoti kitas siūlomas paslaugas ir i.SAF funkcijas.

17¹. i.SAF posistemyje elektronines PVM sąskaitas faktūras gali išrašyti tik fiziniai apmokestinamieji asmenys, kurie yra registruoti PVM mokėtojais Lietuvos Respublikoje. i.SAF posistemyje šių asmenų išrašytos elektroninės PVM sąskaitos faktūros, mokesčių mokėtojui tai nurodžius i.SAF posistemyje, gali būti automatiškai įtraukiamos į išrašomų PVM sąskaitų faktūrų registrą tą laikotarpį, kurį jos išrašytos.

Papildyta punktu:

Nr. [VA-30](#), 2017-04-05, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05801

17². i.SAF posistemyje elektronines PVM sąskaitas faktūras gali gauti visi apmokestinamieji asmenys, registruoti PVM mokėtojai, vykdantys ekonominę (PVM apmokestinamą ir / ar neapmokestinamą) ir neekonominę veiklą (pvz., atliekantys valstybės ar savivaldybių funkcijas). i.SAF posistemyje šių asmenų gautos elektroninės PVM sąskaitos faktūros, mokesčių mokėtojui tai nurodžius i.SAF posistemyje, gali būti automatiškai įtraukiamos į gaunamų PVM sąskaitų faktūrų registrą pagal jų gavimo datą, neatsižvelgiant į jų išrašymo datą.

Papildyta punktu:

Nr. [VA-30](#), 2017-04-05, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05801

18. Duomenų teikimo i.SAF tvarka bei sąlygos yra nustatytos Pridėtinės vertės mokesčio sąskaitų faktūrų registrų duomenų tvarkymo ir pateikimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. VA-55 „Dėl Pridėtinės vertės mokesčio sąskaitų faktūrų registrų tvarkymo“.

19. i.VAZ numatytos šios paslaugos:

19.1. pervežimo operacijos administravimas (užsakymo ir / ar važtaraščio rengimas ir duomenų pateikimas, pervežimo operacijų dokumentavimas, parengtų ataskaitų teikimas, važtaraščio duomenų peržiūra siuntėjui, vežėjui, gavėjui, Kitoms valstybės institucijoms);

19.2. VMI registrinių ir i.VAZ duomenų teikimas techninėmis priemonėmis (žiniatinklio paslaugos);

19.3. naudoti kitas siūlomas paslaugas ir i.VAZ funkcijas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-30](#), 2017-04-05, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05801

20. Duomenų teikimo i.VAZ tvarka yra nustatyta Važtaraščių ir kitų krovinių gabenimo dokumentų duomenų teikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2016 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. VA-36 „Dėl Važtaraščių ir kitų krovinių gabenimo dokumentų duomenų teikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Važtaraščių taisyklės).

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-30](#), 2017-04-05, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05801

IV SKYRIUS ATSARGINĖS PRIEMONĖS NEVEIKIANT I.MAS

21. i.MAS ar jos posistemio veiklos sutrikimo atveju ar mokesčių mokėtojui, privalančiam teikti duomenis i.MAS, neturint galimybės duomenis pateikti internetu, šie duomenys pateikiami, naudojant atsargines priemones.

22. Visa informacija ir pagalba apie tai, kaip elgtis neveikiant i.MAS, yra pateikta VMI interneto puslapyje <http://www.vmi.lt>.

23. Egzistuojant ne nuo VMI, mokesčių mokėtojo ar jo atstovo priklausančioms priežastims, dėl kurių šie asmenys negali pateikti i.SAF duomenų, būtina pateikti argumentuotą raštišką prašymą VMI dėl duomenų teikimo termino atidėjimo pagal Mokesčių deklaracijų pateikimo jų pateikimo termino pratęsimo ir mokesčių mokėtojų laikino atleidimo nuo mokesčių deklaracijų ir (arba) kitų teisės aktuose nurodytų dokumentų pateikimo taisyklės, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. VA-135 „Dėl Mokesčių deklaracijų pateikimo, jų pateikimo termino pratęsimo ir mokesčių mokėtojų laikino atleidimo nuo mokesčių deklaracijų ir (arba) kitų teisės aktuose nurodytų dokumentų pateikimo“.

24. Neturėdamas galimybės važtaraščių duomenų pateikti į i.VAZ posistemį, mokesčių mokėtojas ar mokesčių mokėtojo atstovas turi pasinaudoti a.VAZ, kuri pasiekama dviem būdais:

24.1. internetu (<https://avaz.vmi.lt/avaz/login>);

24.2. siunčiant padidinto tarifo SMS užklausą (1882).

Punkto pakeitimai:

25. a.VAZ internetinis tinklalapis naudojamas šiais atvejais:

25.1. neveikiant i.VAZ;

25.2. egzistuojant techniniams sutrikimams važtaraščio rengėjo priemonėse, tačiau turint prieigą prie interneto;

25.3. važtaraščio užpildymo metu nėra žinomi visi privalomi laukai pagal Važtaraščių taisyklių reikalavimus važtaraščio duomenims.

26. a.VAZ, siunčiant padidinto tarifo SMS žinutes, naudojamas šiais atvejais:

26.1. egzistuojant techniniams sutrikimams važtaraščio rengėjo priemonėse ir neturint prieigos prie interneto;

26.2. važtaraščio užpildymo metu nėra žinomi visi privalomi laukai pagal Važtaraščių taisyklių reikalavimus važtaraščio duomenims.

27. Neveikiant i.VAZ, naudotojas privalo autentifikuotis a.VAZ posistemyje. Užregistravus i.VAZ neveikimą arba techninius sutrikimus važtaraščio rengėjo priemonėse ir vykdomą pervežimą a.VAZ, naudotojui elektroniniu paštu ar SMS suteikiamas atsarginis numeris (toliau – ARN).

28. Atstačius i.VAZ veikimą, a.VAZ ARN bei mokesčių mokėtojo informacija perduodami į i.VAZ:

28.1. jeigu naudotojas nurodė tik vieno važtaraščio duomenis, pagal sugeneruotą atsarginį numerį (ARN) automatiškai i.VAZ sukuriamas važtaraščio įrašas. Tuomet važtaraščio duomenis naudotojas užpildo pagal Važtaraščių taisykles;

28.2. jeigu i.MAS atstovas nurodė, kad vykdomi keli pervežimai, važtaraščio įrašas i.VAZ automatiškai nekuriamas. i.VAZ priims visus važtaraščius, kurių išrašymo ir / arba išvežimo data buvo sutrikimo metu.

29. i.MAS atstovas per 3 darbo dienas po atsarginių procedūrų taikymo privalo suvesti arba rinkmena perduoti visus privalomus važtaraščio duomenis.

V SKYRIUS ŠALIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

30. Mokesčių mokėtojas turi teisę gauti i.MAS teikiamas paslaugas ir informacinius pranešimus.

31. Mokesčių mokėtojas įsipareigoja užtikrinti, kad nurodyti kontaktiniai duomenys visada būtų aktualūs.

32. Mokesčių mokėtojas įsipareigoja užtikrinti VMI suteiktų autentifikavimo priemonių saugumą ir neperduoti jų tretiesiems asmenims. Įvykus pažeidimui ir laiku apie tai nepranešus VMI, už jo pasekmes atsako mokesčių mokėtojas.

33. VMI turi teisę nepriimti duomenų, jeigu jie neatitinka elektroniniu būdu teikiama duomenims keliamų užpildymo ir pateikimo reikalavimų.

34. VMI įsipareigoja i.MAS naudotojui siųsti su i.MAS susijusius pranešimus i.MAS naudotojo nurodytu elektroniniu paštu.

35. VMI įsipareigoja saugoti i.MAS pateikiamą informaciją ir teikti ją kitoms institucijoms tik teisės aktų nustatytais atvejais.

36. VMI teisės aktų nustatyta tvarka atsako už mokesčių mokėtojo elektroniniu būdu pateiktų duomenų tinkamą tvarkymą, naudojimą, saugumą ir saugojimą.

37. VMI neatsako už tai, kad dėl informacinių ryšių technologijų gedimų mokesčių mokėtojas negalės prisijungti prie i.MAS arba kad dėl tokių gedimų bus prarasti ar iškraipyti duomenys jų pateikimo metu.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

38. Už šių Taisyklių nuostatų nevykdymą ar netinkamą vykdymą mokesčių mokėtojai atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Pakeitimai:

1.

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Įsakymas

Nr. [VA-30](#), 2017-04-05, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05801

Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2016 m. rugsėjo 28 d. įsakymo Nr. VA-119 „Dėl Išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo